

16 SEP 2011

Kriminalomsorgen region nordøst

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
201103228 TRH

Vår ref:
201113590-17

Dato:
12.09.2011

FRIGANG FRA FØRSTE DAG - HØRINGSSVAR FRA REGION NORDØST

Vi viser til departementets høringsbrev datert 17.06.11. Vi beklager noe sen innsendelse.

Høringsforslaget har vært forelagt enhetene i region nordøst. Vi har mottatt uttalelse fra Vestoppland fengsel, Hedmark fengsel og Narkotikatjenesten. Uttalelsene vedlegges dette brevet.

Vår vurdering i saken:

Kriminalomsorgen region nordøst mener innledningsvis at man bør overveie hvorvidt en så omfattende endring i regelverket bør komme ved lovendring – dette til tross for at ordlyden i straffegjennomføringsloven § 20 ikke utelukker en slik endring. Bakgrunnen og den lange praksis i forbindelse med nåværende regelverk kan tilsi at endringen bør komme ved lovendring.

Vi vil bemerke at den foreslåtte endringen ikke harmonerer godt med progresjonstanken - og den gradvise utslusingen - som regelverket ellers bygger på. Frigang har i utgangspunktet vært en del av forberedelsen til løslatelsen for langtidsdømte hvor innsattes atferd og permisjonsforløp har vært vektlagt. Det synes videre som om den tradisjonelle begrunnelsen for å anvende frigang – å gradvis venne den innsatte til frihet etter lengre tids frihetsberøvelse – blir blandet sammen med begrunnelsen for straffegjennomføring med elektronisk kontroll. Det er ikke redegjort for tanken bak dette i forslaget og således vanskelig å ta stilling til.

Ordlyden i høringsbrevet og forslaget kan misforstås dit hen at bruken av frigang, som sådan, skal begrenses til dommer under 1 år (*”Departementet foreslår etter dette å endre straffegjennomføringsforskriften § 3-14 slik at frigang bare er aktuelt hvis den idømte fengselsstraffen ikke overstiger 1 år.”*). Ved endringen av § 3-14 første ledd faller reguleringen bort hva gjelder domfelte med dommer over 1 år. Det bes derfor om at det presiseres hvilke regler som skal gjelde for de med dommer over 1 år.

Det fremstår som lite logisk at man kan innvilge frigang før man kan innvilge permisjoner. Det antas videre at tanken bak nåværende ordning - hvor regelverket vanligvis forutsetter flere gjennomførte permisjoner før frigang kan innvilges - har vært at deler av sikkerhetsvurderingen ivaretas etter kunnskap om hvordan utganger har forløpt. Kvaliteteten på sikkerhetsvurderingen i

---

Postadresse:
Dokumentsenter
Postboks 694
4305 Sandnes

Besøkadresse:
Skedsmogt 5

Telefon: 64 84 71 50
Telefaks: 64 84 71 99

Org.nr: 982349214

Saksbehandler:
Frode Aabak

E-post: postmottak-
8200@kriminalomsorg.no

frigangstilfellene vil nødvendigvis svekkes på grunn av mangelfull kunnskap om innsatte. Det bør tilstrebes god sammenheng mellom sikkerhetsvurderingene for frigang og andre former for utganger fra fengsel.

Kriminalomsogen region nordøst er noe betenkt over den antatt markante økning av utganger fra fengslene og hva det vil innebære. Generelt innebærer utganger fra fengslene økt fare for innsmugling av narkotika og ulovlige gjenstander. Det er i tillegg vanskelig å foreta en konkret vurdering av hva som er sikkerhetsmessig forsvarlig allerede fra første dag innsatte ankommer fengselet.

Kontrolltiltak fra fengslenes side, herunder kontroll av frigangsstedet ved stikkprøver, blir utfordrende i forhold til bemanningssituasjonen i fengslene. Det vil være ressurskrevende uten ekstra bevilninger å ivareta kontrollbehovet. Det bør videre presiseres hvorvidt frigang fra dag 1 også gjelder fra fengsel med høyt sikkerhetsnivå. I denne forbindelse nevnes at motivasjonen for å søke seg til lavere sikkerhetsnivå (for de som av ulike grunner er satt direkte inn på høyere sikkerhetsnivå) eller overgangsbolig i mange tilfeller kan svekkes. Frigang vil således kunne ha den effekt at den innsatte av bekvemmelighetsårsaker stopper den ønskede progresjonen.

Hovedregelen bør fremdeles være at frigang begrenses til dagtid på ukens hverdager. Dette for å avgrense inn/utganger til den tid på døgnet hvor fengselet har kapasitet.

Kriminalomsorgen region nordøst anser at frigang til egen eller nære pårørendes virksomhet sterkt vil stride mot den alminnelige rettsoppfatning. Det bemerkes i den forbindelse at en dom kan være av alvorlig art selv om den er under 1 år. Det vil også være enkelt for domfelte å opprette egen virksomhet forut for straffegjennomføringen og på den måten uthule frigangsinstituttet.

Enhetene som har avgitt hørings svar, er i det vesentlige positive til forslaget. For så vidt gjelder de sikkerhetsmessige utfordringer som nevnt, kan de i en viss grad avhjelpes ved konkrete og individuelle vurderinger i det enkelte tilfelle forut for innvilgelse. Videre er det et moment at det kan være formålstjenlig med overføring til frigang for unge domfelte i forbindelse med skolegang. For øvrig vises til vedlagte uttalelser.

Med hilsen

Johnny Bjørkli
ass. regiondirektør

Frode Aabak
rådgiver